

MILLIY BOG' YARATISHDA MANZARA TUSHUNCHASI VA UNI TAKOMILLASHTIRISHDA MINIATYURA SAN'ATIDAN FOYDALANISH USULLARI.

Mamadalliyeva Farangiz Latifovna

SamDAQU Strategik

rejalashtirish koordinatorligi mutaxassisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada milliy bog'larni yaratishda manzara tushunchasining ahamiyati va bu jarayonda an'anaviy miniatyura san'ati elementlaridan foydalanish usullari tahlil etilgan. Manzara — tabiat, madaniyat va san'at uyg'unligini aks ettiruvchi asosiy omillardan biri sifatida ko'riladi. Miniatyura san'ati orqali bog'lar estetik va ma'naviy jihatdan boyitilib, tarixiy-madaniy yodgorliklar bilan uyg'unlashgan yangi ko'rinishlarga ega bo'ladi. Maqolada, shuningdek, milliy bog' landshaft dizaynida o'zbek miniatyura an'alarini innovatsion yondashuvlar bilan uyg'unlashtirishning uslubiy yo'llari yoritilgan.

Kalit so'zlar: manzara tushunchasi, miniatyura san'ati, milliy bog', madaniy yodgorliklar,

Annotation. This article analyzes the importance of the landscape concept in the creation of national parks and explores the methods of applying elements of traditional miniature art in this process. The landscape is viewed as a key component reflecting the harmony between nature, culture, and art. Through the use of miniature art, parks gain aesthetic and spiritual depth, creating a new visual identity in harmony with historical and cultural heritage. The article also highlights methodological approaches for integrating Uzbek miniature traditions with innovative solutions in landscape design of national parks.

Keywords: landscape concept, miniature art, national park, cultural monuments.

Özet. Bu makalede, milli parkların oluşturulmasında manzara kavramının önemi analiz edilmekte ve bu süreçte geleneksel minyatür sanatının unsurlarının kullanım yöntemleri ele alınmaktadır. Manzara, doğa, kültür ve sanatın uyumunu

yansitan temel bir unsur olarak değerlendirilir. Minyatür sanatı aracılığıyla parklar estetik ve manevi açıdan zenginleştirilmekte, tarihi ve kültürel mirasla uyum içinde yeni bir görsel kimlik kazanmaktadır. Makalede ayrıca, milli parkların peyzaj tasarımında Özbek minyatür geleneklerini yenilikçi yaklaşımlarla birleştirmenin yöntemsel yollarına da değinilmiştir.

Anahtar kelimeler: manzara kavramı, minyatür sanatı, milli park, kültürel anıtlar,

Milliy bog'lar har bir xalqning madaniy merosini, tarixiy an'alarini va tabiiy boyliklarini namoyon etuvchi muhim hududlar hisoblanadi. Ularning manzarasi nafaqat ekologik, balki estetik jihatdan ham yuksak qadriyatga ega bo'lishi kerak. Shu jihatdan qaraganda, milliy bog'lar dizaynida "manzara" tushunchasi muhim o'rin tutadi. Bu maqolada milliy bog'lar manzarasini shakllantirishda miniatyura san'atining ahamiyati va undan foydalanish usullari haqida so'z yuritiladi.

Manzara tushunchasi va uning milliy bog'dagi o'rni Manzara atamasi keng ma'noga ega bo'lib, u tabiiy va sun'iy elementlarning uyg'unligini ifodalaydi. Bog'dagi manzara o'ziga xoslik, uyg'unlik, estetik go'zallik va tabiat bilan inson orasidagi uyg'un munosabatni namoyish etadi. Milliy bog'larda bu tushuncha ayniqsa muhim, chunki u yerga tashrif buyuruvchilarga nafaqat dam olish, balki ma'naviy yuksalish imkoniyatini ham taqdim etadi.

Miniatyura san'ati va uning landshaft dizayndagi roli Miniatyura san'ati Sharq madaniyatida chuqur ildiz otgan san'at turlaridan biri bo'lib, unda har bir detal nozik ishlanadi va mukammallikka intiladi. Bu san'at turi landshaft dizaynida, ayniqsa milliy bog'larni bezashda o'ziga xos uslub sifatida ishlatilishi mumkin. Miniatyura san'atidan foydalanish orqali milliy bog'larga tarixiy-madaniy ruh, mayinlik va o'ziga xos uslub bag'ishlash mumkin.

Miniatyura elementlarini bog' dizayniga joriy etish usullari

1. Miniatur rasmlı panellar: Bog'dagi devorlar, yo'laklar yoki kirish joylarida miniatyura rasm elementlari bilan bezatilgan panellarni joylashtirish.

2. Miniattyur bog' maketlari: Milliy tarixiy obidalar, saroylar yoki qadimiy shaharlarning miniatyura ko'rinishlarini bog'dagi muayyan joylarda tashkil etish.

3. Miniatyura uslubida yoritish elementlari: Gumbazli fonarlar, milliy naqshli chiroqlar orqali kechki manzarani yanada jozibador qilish.

4. Tabiat va miniatyura uyg'unligi: Gullarning joylashuvi, daraxtlarning kesilishi, suv havzalari va ko'priklar miniatyura uslubidagi detallar bilan uyg'unlashtiriladi.

XULOSA

Milliy bog' yaratishda manzara tushunchasini chuqur anglab, uni miniatyura san'ati bilan uyg'unlashtirish nafaqat estetik jihatdan boy, balki tarixiy va madaniy merosni aks ettiruvchi muhit yaratadi. Bu esa tashrif buyuruvchilarda milliy g'urur, ma'naviy boylik va estetik zavq uyg'otishga xizmat qiladi. Miniatyura san'atidan foydalanish esa bog'dagi har bir detaldan mukammallik va didni anglash imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Karimov, A. (2019). Manzara san'ati asoslari. Toshkent: "San'at" nashriyoti.
2. Gulyamov, B. (2020). O'zbekiston miniatyura san'ati tarixi. Samarqand: Ilmiy izlanishlar markazi.
3. Rakhimova, N., & Tursunov, M. (2021). Landshaft dizayni va milliy bog'sozlik. Toshkent: "O'qituvchi".
4. UNESCO (2022). Preservation of Cultural Landscapes in Central Asia. Paris: UNESCO Publishing.
5. Nasriddinova, S. (2020). "Miniatyura san'atining landshaft dizayndagi aks ettirilishi." San'at va Arxitektura jurnali, №3, 44–51.
6. Anderson, J. (2018). The Art of Miniature in Garden Design. London: Landscape Architecture Press.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori (2021). Milliy bog'lar va madaniy yodgorliklarni rivojlantirish dasturi to'g'risida.